

**SEDA ÇETİN; BARIŞ BERHEM ACAR, MÜJGÂN VE MESUDE
(İNCELEME METİN) MEHMET VECİHİ, SONÇAĞ AKADEMİ,
ANKARA, 2022, 508 Sayfa, ISBN: 978-625-6398-16-0**

Selda SANDALYECİ*

Trakya Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim elemanları Dr. Seda Çetin ve Dr. Barış Berhem Acar tarafından yayına hazırlanan *Müjgân ve Mesude (İnceleme Metin) Mehmet Vecihi* adlı eserin ilk baskısı, Aralık 2022’de Ankara’da, Sonçağ Akademi tarafından Uzun Dijital Matbaa’da (ISBN 978-625-6398-16-0) neşredilmiştir.

Kaynak: Sonçağ Akademi

Kitap; “Sunuş”, “Müjgân ve Mesude’ye Dair”, “Müjgân”, “Mesude” olarak dört başlıktan oluşmaktadır. Sunuş başlığında yazarlar söz konusu kitabın yazarı Vecihi ve eserlerini tanıtmış, Müjgân ile Mesude hakkında bilgiler vermiş ve kitabı yayına hazırlarken izledikleri yolu aktarmışlardır. Müjgân ve Mesude’ye Dair başlığı altında bu iki roman hakkında açıklamalar sunulmuş, Vecihi’nin hayatından ve üslubundan bahsedilmiştir. Ardından sırasıyla

* Dr., Trakya Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Edirne, seldatabak@trakya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5443-3245

Müjgân ve Mesude başlıkları altında romanların Latin alfabesine aktarımları verilmiştir.

Müjgân ve *Mesude* önce *İkdam* gazetesinde tefrika edilmiş, ardından kitap olarak basılmış birbirinin devamı sayılabilecek iki romandır. Müjgân 1896'da, Mesude ise 1897'de tefrika edilmiştir. Döneminde çok okunan bir yazar olmasına rağmen Vecihi'nin bu iki romanı, aradan yüzyıldan fazla geçmesine rağmen Latin harflerine aktarılmamıştır. Döneminin popüler bir kalemini çağdaş okuyucu ile buluşturma niyetinde olan yazarlar, söz konusu romanları Latin harflerine aktararak alandaki bir boşluğu doldurmuş ve metinleri güncel edebiyat dolaşımına kazandırmışlardır.

Romanlar yayına hazırlanırken öncelikle *İkdam* gazetesinde yayımlanan tefrikalara odaklanılarak TÜBİTAK tarafından desteklenen ve yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi Ali Serdar'ın yaptığı "Türk Edebiyatında Tefrika Roman" adlı projeden yararlanılmış, sonrasında ise romanların Ankara Yazma Eserler Müdürlüğü bünyesindeki kütüphanede bulunan kitap nüshaları tefrikalar ile karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Aralarında görülen farklar yeri geldiğinde dipnotlar ile belirtilmiştir. Ayrıca günümüzde çok rastlanmayan kelimelerin metindeki anlamları ise dipnotlarda belirtilmiştir.

Ara nesil sanatçısı olarak bilinen Mehmet Vecihi, Vecihi Paşa ailesine mensup Şûrâ-yı Devlet üyelerinden Aziz Bey'in oğludur ve 1869'da İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Vecihi, resim yapmaya; ud, keman, tambur gibi müzik aletlerini çalmaya yeteneklidir ve nesir yanında şiirler de yazmıştır. 1904 yılında henüz 35 yaşında iken kalp krizi geçirerek vefat etmiş ve İstanbul Rumelihisarı mezarlığına defnedilmiştir.

İlk eserlerini Servet-i Fünûn sanatçıları ile aynı zamanlarda veren Vecihi, 35 yıllık ömrüne yirmi beş roman sığdırmış ve son asır Osmanlı edebiyatının en çok okunan yazarlarından biri olmuştur. Verimli bir yazı hayatının ürünü olan eserlerini altı yıl gibi oldukça kısa bir sürede kaleme almıştır. Bu eserler, sanat kaygısından ziyade okur beklentilerini karşılama ve entrika unsurunu merkeze alma endişesi ile kaleme alındıkları izlenimi vermektedir. Ara neslin popüler romancısı olmasını sağlayan bu özelliği de Ahmet Mithat'tan fazlaca etkilenmiş olmasına bağlanabilir.

Vecihi, iki eserinin de baş kahramanı olan Müjgân'ı kısaca tanıttığı bir mukaddime ile eserine başlar, ardından Müjgân'ın hikâyesini on yedi bölüme ayırarak anlatır. Eserin sonunda ise Mesude romanının geleceğini belirtir. Vecihi'nin Müjgân'ın hikâyesini anlatmaya başlarken kullandığı

yöntem hem Tanzimat hem de Servet-i Fünûn dönemi romanlarından farklıdır. Çünkü Vecihi öncül ve çağdaşlarının aksine hikâyeyi kurgusunda kronolojik akışı bozar, tersine çevirir. Mukaddime ve devamındaki birkaç sayfada önce Müjgân yetmiş dört yaşında, çeşitli sıkıntılara uğramış yaşlı bir kadın olarak tasvir edilir. Dilencilikle geçinmeye çalıştığı, sürekli bir mezara gittiği ve devamlı bir mektubu okuduğu aktarıldıktan sonra tam bir geri dönüşle Müjgân'ın hikâyesi doğumundan itibaren en başından anlatılmaya başlanır.

Her iki roman da mesaj kaygısı barındıran romanlardır ve okuyuculara belli bir düşünceyi vermek için yazılmışlardır. Ayrıca romanlarda mektup-roman tekniği de yoğun olarak kullanılmıştır. Her iki romanda toplam 24 mektup vardır, olaylar bu çerçeve metinlerin etrafında gelişir. Müjgân ve Mesude taşıdıkları romantik ve realist özellikler dolayısıyla tipik birer Ara Nesil romanı olarak değerlendirilebilir.

Eski harfli metinlerin yeni harflere aktarımı ile çağdaş okur edebî mirastan faydalanma imkânı bulur. 'Eski' metinler literatüre sokulur ve hatırlanır. Dolayısıyla romanların Latin harflerine aktarılıp günümüz edebiyatına kazandırıldığı bu tür çalışmalar son derece elzemdir ve diğer araştırmacılara kaynak vazifesi görmektedir.

KAYNAKÇA

ÇETİN, Seda ve ACAR, Barış Berhem (2022), *Müjgân ve Mesude (İnceleme Metin)* Mehmet Vecihi, Sonçağ Akademi, Ankara.